

Sygn. akt VIII GC 333/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Górnik

Protokolant: st. sekr. sąd. Agnieszka Grygiel

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2018 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa B. B. i W. B.

przeciwko (...) Bank spółce akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy - bankowy tytuł egzekucyjny numer (...) z dnia 23 lipca 2015 roku opatrzony klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 2 października 2015 roku, sygn. akt VI Co 2535/15 – w części punktu 3. bankowego tytułu egzekucyjnego co do kwoty 62.970,39 zł (sześćdziesiąt dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt złotych trzydzieści dziewięć groszy);

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powódek B. B. i W. B. na rzecz pozwanego (...) Bank spółki akcyjnej w W. kwotę 11.966 zł (jedenaście tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

IV. zasądza od powódek B. B. i W. B. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 1688,31 zł (jednego tysiąca sześciuset osiemdziesięciu ośmiu złotych trzydziestu jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

V. zasądza od pozwanego (...) Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Szczecinie kwotę 3.104 zł (trzy tysiące sto cztery złote) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

VIII GC 333/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 stycznia 2016 roku powódki B. B. i W. B. wniosły przeciwko (...) Bank Spółce akcyjnej w W. o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 23 lipca 2015 roku, sygn. akt nr (...) (...) zaopatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 2 października 2015 roku, sygn. akt VI Co 2525/15 z powodu nieprawidłowo naliczonych odsetek i zdublowanych kwot ujętych już raz w bankowym tytule egzekucyjnym z dnia 12 czerwca 2014 roku, sygn. (...) (...). Ponadto wniosły o pozbawienie wykonalności bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 12 czerwca 2014 roku, sygn. (...) (...) zaopatrzonego klauzulą wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 22

sierpnia 2014 roku, sygn. akt IX Co 254283/14 z powodu nieprawidłowo naliczonego kapitału i odsetek wraz z wadą prawną ujętego w kapitale ubezpieczenia.

W uzasadnieniu powódki wskazały, że Bank dwa razy naliczył te same odsetki w dwóch kolejnych tytułach egzekucyjnych. Wskazały nadto, iż Bank nie powinien naliczać odsetek karnych po rozwiązaniu umowy. W dalszej części uzasadnienia wskazano, że trącą się pertraktacje ugodowe z Bankiem, podniesiono również, iż Bank nie zaliczył ponoszonych wpłat. Zakwestionowano nadto doliczone do kredytu ubezpieczenie, co stanowi wadę prawną umowy, a twierdzenia te poparte są informacjami zawartymi w Internecie i na łamach czasopism.

Powódki wniosły także o rozłożenie należności na raty w trybie art. 320 k.p.c. wskazując na ciężką sytuację majątkową i zdrowotną.

W odpowiedzi na pozew pozwany Bank uznał pozew w części co do punktu 3. bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z 23 lipca 2015 roku w zakresie powyżej kwoty 2.210,26 złotych. W pozostałym zakresie wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie powódek kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29.03.2012 r. (...) Bank S.A. zawarł z kredytobiorcą - B. B. i W. B., prowadzącymi wspólnie działalność gospodarczą pod firmą (...) S.C. Hurtownia (...) z siedzibą w S. przy ul. (...) umowę kredytu (...) o numerze (...) (...) na łączną kwotę 499 842,83 PLN. Kredyt został przeznaczony na cel operacyjny w kwocie 462 000 PLN, cel inwestycyjny - inwestycję w polisę na życie TU na życie (...) S.A, w kwocie 18 000,00 PLN, opłatę za ustanowienie zabezpieczeń prawnych w kwocie 263,52 PLN, weryfikację prowadzonej działalności gospodarczej w kwocie 150,00 złotych, ubezpieczenie od utraty wartości nieruchomości w kwocie 14 379,31 PLN (pobrane w dniu uruchomienia) oraz ubezpieczenie nieruchomości od pożaru i innych zdarzeń losowych w kwocie 4 550,00 (pobrane w dniu uruchomienia).

Strony ustaliły równe raty miesięczne na okres 120 miesięcy, płatnych do 14 dnia miesiąca. Wypłata kredytu następowała w transzach na rachunek wskazany przez kredytobiorcę w dyspozycji. Oprocentowanie kredytu było stałe, stanowiło sumę marży Kredytowej i stawki referencyjnej 3M WIBOR i w dniu sporządzenia umowy kredytu wynosiło 12,87%. Wskazano, że Bank nalicza odsetki za każdy dzień korzystania z kredytu począwszy od dnia wypłacenia kredytu aż do dnia spłaty włącznie w wysokości 1/360 stopy procentowej mającej zastosowanie w danym dniu do kredytu.

W §4 pkt 12 umowy wskazano, iż w przypadku nie spłacenia kredytu w terminie, pom okresie wypowiedzenia, niespłacona kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, w tym kwota kapitału jako kapitał przeterminowany. Od kapitału przeterminowanego Bank nalicza odsetki w wysokości czterokrotności oprocentowania kredytu lombardowego NBP.

Strony umowy ustaliły zabezpieczeniem spłaty kredytu w postaci hipoteki do kwoty 849 732,81 PLN ustanowionej na nieruchomości zabudowanej działce gruntu położonej przy ul. (...) w S., dla której jest prowadzona księga wieczysta nr KW (...).

W § 8. Umowy strony zawarły zapis wskazując, że Bank ma prawo wypowiedzieć umowę.in. w przypadku niewykonania lub nieterminowego regulowania zobowiązań wobec Banku, w szczególności zalegania z zapłatą dwóch rat i mimo wezwania nie spłaci zaległości w terminie 7 dni.

W dniu 23 września 2012 r. strony zawarły aneks do umowy kredytu, który zmienił treść pkt c) Części szczególnej Umowy VII Warunki po uruchomieniu umowy kredytowej, zaś w pozostałym zakresie Umowa pozostała bez zmian

Powódki złożyły oświadczenie o ryzyku stopy procentowej i podpisały harmonogram wypłaty transz.

W dniu 29 marca 2012 roku powódki złożyły dyspozycje wypłaty całej kwoty kredytu. Kredyt został wypłacony w dniu 30 marca 2012 roku.

Dowód:

- umowa kredytu –k 270-276
- aneks do umowy – k. 277-278.
- oświadczenie o ryzyku stopy procentowej – k. 279
- harmonogram wypłaty transz – k. 280
- dyspozycja uruchomienia środków – k. 281
- dyspozycji polecenie przelewu – k. 282-283
- harmonogramy spłat – k. 395-403,417-442

Powódki spłacały raty kredytu w różnych wysokościach i terminach odbiegających od przyjętego przez strony harmonogramu spłaty. Bank naliczał odsetki karne zgodnie z umową. W dniu 23 lutego 2014 roku powódki wpłaciły na poczet kredytu 500 zł. Od tej daty nie regulowały już żadnych należności.

Dowód:

- wydruk historii rachunku kredytu – k.284-288
- wydruk historii naliczania odsetek – k.289-292
- potwierdzenia przelewów – k.376-394

Pismami z dnia 20 stycznia 2014 roku i 20 lutego 2014 roku powódki były wzywane do spłaty zaległości. Wobec braku spłaty Pismem z dnia 01.04.2014 r. pozwany skierował do powódek wypowiedzenie umowy na podstawie § 8 ust. 1 lit. b umowy kredytu, tj. „niewykonanie lub nieterminowe regulowanie przez Kredytobiorcę zobowiązań wobec Banku, w szczególności w przypadku, gdy Kredytobiorca zalega w całości lub części z zapłatą dwóch rat Kredytu i pomimo wezwania do zapłaty nie spłaci zaległości w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania”.

Dowód:

- wezwania do zapłaty z dnia 20.01.2014 r., 20.02.2014 r.- k. 293-
- wypowiedzenie umowy z dnia 01.04.2014 r. wraz dowodem doręczenia – k. 297-305

Bank w dniu 12 czerwca 2014 r. wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...)/2014 r. i wniósł do Sądu Rejonowego Szczecin P. i Zachód o nadanie mu klauzuli wykonalności. Przedmiotowa klauzula została przez Sąd Rejonowy Szczecin i P. nadana postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie o sygn. IX Co 4283/14, jednocześnie jednak Sąd zakwestionował roszczenie powoda z tytułu żądanych odsetek (w tym przede wszystkim w zakresie sposobu i terminów ich naliczenia). Z uwagi na powyższe, pozwany wystawił w dniu 23 lipca 2015 roku Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) uwzględniając w nim żądane odsetki. Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) w pkt. 3 tytułu objął nie tylko odsetki przeterminowane za okres od dnia 16.12.2013 r. do dnia 11.06.2014 r., które naliczyły się w kwocie 2 210,67 PLN, ale również za okres od dnia 12.06.2014 r. do dnia 23.07.2015 r. czyli do dnia wystawienia drugiego bankowego tytułu egzekucyjnego.

Dowód:

- Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) z dnia 12.06.2014 r. wraz z klauzulą wykonalności k.7-8

- Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) z 23 lipca 2015r. wraz z klauzulą wykonalności –k. 15-16

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się częściowo zasadne, w zakresie uznanym przez pozwany Bank.

Powódki oparły powództwo o treść art. 840 k.p.c., Zgodnie z § 1 tego przepisu dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Powódki podnosiły, że należność wynikająca z tytułu egzekucyjnego niebędącego orzeczeniem sądu, to jest z bankowego tytułu egzekucyjnego została dwukrotnie naliczona pomimo uwzględnienia już w poprzednim tytule egzekucyjnym.

Powództwo opozycyjne zgodnie z brzmieniem powołanego przepisu skierowane do tytułu niebędącego orzeczeniem sądu może zmierzać do stwierdzenia nieistnienia obowiązku wynikającego z tego tytułu. Oznacza to, że w oparciu o przepis art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. powódki mogły domagać się pobawienia wykonalności tego tytułu, powołując się na „zdublowanie należności”, nieprawidłowym, niezgodnym z umową naliczaniu odsetek karnych, a także w dalszej części uzasadnienia pozwu na spłatę długu. Powódki wskazywały także na wadę prawną umowy kredytu w postaci zawarcia w jej treści umów ubezpieczenia.

Roszczenie powódek oparte było przede wszystkim na twierdzeniu, że pozwany Bank nie jest jej wierzycielem z uwagi na objęcie tytułem egzekucyjnym roszczeń zawartych w innym tytule, roszczeń częściowo spłaconych oraz opartych na nieważnych zapisach umowy.

W ocenie Sądu niedopuszczalna jest sytuacja, w której mogą w obrocie prawnym funkcjonować dwa tytuły wykonawcze dotyczące tej samej wierzytelności, jednak negatywnym skutkiem takiego stanu rzeczy zapobiega żądanie - na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. - pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano klauzulę wykonalności. W przedmiotowej sprawie prawidłowo wskazały powódki, iż kolejny tytuł egzekucyjny częściowo powielał roszczenia zawarte już w pierwotnie wydanym (...), któremu Sąd nadał klauzulę wykonalności. Pozwany uznał w tej części żądanie powódek za zasadne, co skutkowało pozbawieniem wykonalności tytułu egzekucyjnego w tej części.

Odnosząc się kolejno do argumentacji pozwu w kwestii nieprawidłowo naliczanych odsetek karnych oraz częściowego uregulowania należności, zauważyć należy, iż żądanie pozwu należy oceniać w kontekście przepisu art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c., albowiem strona powodowa zaprzeczyła istnieniu zdarzenia, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Zgodnie z przepisami zawartymi art. 96 i art. 97 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 listopada 2015 roku), na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogły wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne, przy czym bankowy tytuł egzekucyjny mógł być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z

tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia, przy czym w bankowym tytule egzekucyjnym należało oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia. Biorąc pod uwagę powyższe Sąd stwierdził, że bankowy tytuł egzekucyjny mógł wystawiony tylko wówczas, gdy bankowi przysługiwała wymagalna wierzytelność wynikająca bezpośrednio z czynności bankowej lub jej zabezpieczenia przeciwko dłużnikowi, który złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego.

W niniejszej sprawie materiał dowodowy, w szczególności treść umowy kredytu oraz wykaz należności spłacanych, jednoznacznie wskazują, iż wszelkie należności zawarte w tytule egzekucyjnym wynikały z ważnie zawartej umowy. Powódki, działając jako przedsiębiorcy zawarły umowę, w której jasno określono zarówno wysokość kapitału, jaki i wysokość oraz sposób naliczania odsetek. Ponadto zawarto zapisy o odsetkach karnych na wypadek wypowiedzenia umowy i niespłacenia należności. Z dokumentów, których prawdziwości powódki nie kwestionowały, wynika, iż nie spłacały swoich zobowiązań, a nadto otrzymały zarówno wezwania do zapłaty poprzedzające wypowiedzenie umowy, jak i samo wypowiedzenie umowy. Bank prawidłowo wyliczył należność oraz przysługujące odsetki karne, zgodnie z §5 ust. 12 Umowy, zgodnie z którym od zadłużenia przeterminowanego bank nalicza odsetki w wysokości czterokrotności oprocentowania kredytu lombardowego NBP. Prawidłowo zaliczał także dokonywane spłaty, zgodnie z art. 451§ k.c., w myśl którego wierzyciel ma prawo zaliczyć wpłaty dokonane przez dłużnika na poczet zaległych należności ubocznych i zaległego świadczenia głównego.

Także treść zawartych przez powódki dodatkowych postanowień umownych w umowie kredytowej, a stanowiących umowy ubezpieczenia, nie może budzić wątpliwości. Treść umowy jest jasna, a same powódki powołując się na „wadę prawną” umowy lakonicznie jedynie wskazują na informacje medialne, nie precyzując, na czym miałyby polegać nieprawidłowość, czy nieważność tej konkretnej umowy.

Kwestia planów gospodarczych powódek oraz ich obecnej sytuacji nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w szczególności nie daje podstaw do zastosowania art. 320 k.p.c. Podstawą żądania pozwu jest treść art. 840 kpc, który określa ściśle zakres rozpoznania sprawy przez Sąd do wystąpienia przesłanek tam zawartych. Sytuacja majątkowa i osobista powódek nie jest przedmiotem badania w zakresie istnienia przesłanek do uchylecia wykonalności tytułu wykonawczego.

Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108 § 1 k.p.c.). Każda ze stron w części proces przegrała. Pozwany przegrał proces w 17% zaś powódki w 83%. Powódki były zwolnione od obowiązku ponoszenia opłaty od pozwu. Na koszty procesu po stronie powodowej składa się wynagrodzenie radcy prawnego ustalone na podstawie z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (w brzmieniu po dniu 1 stycznia 2016 r.) w wysokości 14.400 zł. z tej kwoty 83 % powódki winne zwrócić pozwanemu jako koszty procesu.

Mając na uwadze zwolnienie powódek od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu, 17% tej kwoty winien uiścić pozwany w oparciu o treść art. 83 ustawy o kosztach sądowych w zw. z art. 113 tejże ustawy i 98 k.p.c.

W zakresie zaś kosztów sądowych powstałych w wyniku powołania z urzędu biegłego Sąd uznał, iż koszty te w całości obciążają powódki. Powódki nie były zwolnione z kosztów sądowych w całości, a jedynie z opłaty od pozwu, wobec czego pozostałe powstałe koszty są rozliczane na zasadzie wyżej wskazanej. Konieczność powołania biegłego powstała wyłącznie z przyczyn leżących po stronie powódek. Powódki wielokrotnie zgłaszały konieczność odroczenia rozpraw powołując się na stan zdrowia, powodując w istocie uniemożliwienie prowadzenia procesu. Bez wiadomości specjalnych Sąd nie mógł ustalić, czy rzeczywiście stan zdrowia oraz konieczność stałej opieki uniemożliwia powódkom uczestnictwo w procesie. Opinia biegłej potwierdziła, iż takich przeszkód nie ma. Powódki

wprawdzie szeroko krytykowały treść opinii jednak na ostatni termin rozprawy nie stawily się jednocześnie nie przedkładając już usprawiedliwienia, a w szczególności zaświadczenia lekarza z listy sądowej. W ocenie Sądu to właśnie opinia biegłej spowodowała, iż proces mógł być kontynuowany. Jednocześnie opinia biegłego nie była sporządzona w celu rozstrzygnięcia sporu stron, a wyłączenie w celu oceny prawdziwości twierdzeń powódek o niemożności stawiennictwa w Sądzie i uczestniczenia w procesie. Jako takie koszty te w żaden sposób nie obciążają strony pozwanej, a w całości powódki, które swoim postępowaniem koszty te wygenerowały.